

تاریخچه پیدایش گیتار

اگر بتاریخچه پیدایش ویبا ساختن آلات موسیقی بوسیله انسانهای اولیه توجه کنیم ، می بینیم که چگونه این سازها بصورت بسیار ساده توسط نیاکان مادر عصر حجر در نقاط مختلف قاره آسیا ساخته شده و آنگاه بوسیله نوازندگان آن از محلی به محل دیگر انتقال پیدا کرده و رفته رفته در تکامل آنها کوشیده شده است .

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

دانشمندان در حفاریها سازهایی از قبیل فلوت ، سازهای ضربی و سازهای زهی بدست آورده اند . تاریخچه پیدایش گیتار نیز از همین دوره آغاز میگردد . البته گیتار بصورت فعلی آن تقریباً در قرن دوازدهم میلادی در اسپانیا ساخته شده و تکامل یافت . بشر اولیه با استفاده از چوبهای کله مانند که بآن دسته‌ای از چوب یا استخوان وصل نموده و روی آن يك یا دو تار که از روده حیوانات درست شده بود میکشید و از آن در آوازهای خود بعنوان ضرب یا سازی که فقط ریتم را مینوازد استفاده میکردند . این ساز با گذشت زمان تکامل یافت و در نقاط مختلف آسیا با شکل کمابیش متفاوت و اسامی مختلف مورد استفاده قرار گرفت . تحقیقات تاریخی بشبوت رسانده که قوم سومر در بابل قدیم (۴۰۰۰ سال قبل از میلاد مسیح) سازهای زهی داشته و در تکامل آن بسیار کوشیده اند . بروی يك

نقش سنگی مربوط به همین دوره مردی بزرگ دیده میشود که بروی تخته سنگی نشسته و بنواختن سازی زهی مشغول است .

گفته میشود یکی از اهالی قبیله عور «Ur» در خلدن بنام جوبال «Jubal» موفق شد این ساز را تا حدود بسیاری بتکامل برساند . « هوفو آنک » نوازنده زبردست فلوت در ۴۵۰۰ سال قبل از میلاد مسیح ، ساز خود را بهمراهی يك یا چند ساز زهی مینواخت .

در قرون بعد نواختن این قبیل سازها ، در میان اشراف و بزرگان یونان بسیار متداول بود ، تا جائیکه میتوان گفت صورت ضرورت بخود گرفت ! یکی از سرداران بزرگ یونانی حکایت میشود که او را بدلیل قادر نبودن بنواختن این ساز جزء عقلا و مطلعین نمیدانستند!

یکی از بزرگترین نوازندگان این ساز ، که در قرن نهم میزیست شاعر معروف ایرانی ابوعبدالجعفر بن محمد رودکی میباشد .

بواسطه حمله اعراب در قرن یازدهم به اسپانیا و تصرف خاک اسپانیا توسط ایشان ، بار دیگر گیتار و عود عربی به اروپای جنوبی برده شد .

سه قرن پس از این تاریخ ، گیتار و عود از معمولی ترین سازها در کلیه ممالک اروپا بشمار میرفتند . هنگامیکه بسال ۱۴۹۲ اعراب و یهودیها مجبور به ترك اسپانیا شدند نواختن گیتار در اسپانیا بخصوص در جنوب این کشور چنان رواج پیدا کرده بود که مردم اسپانیا آنرا بچشم ساز محلی خود مینگریستند . البته در اندازه گیتار تغییراتی داده شد ، باین معنی که آنرا کمی کوچکتر ساختند و بر روی آن تزئیناتی نقش کردند ، آنکاه آنرا «ویویلا» نامیدند .

از معروفترین نوازندگان گیتار در این دوره میتوان از:

«John Dunstable» (۱۳۵۳-۱۳۷۰) انگلیسی ، «کنراد پامان» (۱۴۷۳-۱۴۱۰) آلمانی ، «Josquin des Prés» (۱۵۲۱-۱۴۵۰) فرانسوی و موسیقیدان و شاعر بزرگ اسپانیائی «Juan de la Encina» (۱۵۳۴-۱۴۶۹) نام برد . پرنسس «Adelheid» اهل باویر در آلمان اولین نمونه پرده بندی و انکشت گذاری را از ایتالیا بآلمان آورد . لیکن دوران رنسانس واقعی گیتار در آلمان موقعی بود که شاهزاده خانم هنر دوست «Amalie von Weimar» بسال ۱۸۹۸ يك گیتار از ایتالیا بآلمان آورد . «Jakob August Otto» سازنده آلات موسیقی در دربار آلمان موظف شد برای دوستان این سازوار کسترهای مجلسی تعداد زیادی گیتار بسازد و طولی نکشید که در بسیاری از شهرهای مهم آلمان

از قبیل لاپیزیک ، درسدن و برلین دوستداران و طرفداران جدی پیدا نمود .
پرنسس «Amalie» در سال ۱۷۹۰ کنسرهائی برای آواز بهمراهی گیتار در شهر
«Weimar» ترتیب داد که بسیار مورد توجه قرار گرفت ، بطوریکه از اوایل قرن
نوزدهم کنسرهائی آواز گیتار محبوبیت پیدا کردند . در حدود ۳۰ سال بعد نواختن
گیتار در خانواده های اشراف و بزرگان مرسوم شد ، و بعدها نواختن پیانو جای
آنرا گرفت .

گیتار کلاسیک امروزی دارای شش سیم است که فواصل صدای آنها از سیم
اول بدوم یک چهارم - دوم به سوم و بقیه چهارم میباشند و بوسیله چهار انگشت
دست راست نواخته میشود ، در حالیکه در قرون پانزده و شانزدهم میلادی اغلب
با آرشه ای نواخته میشد .

کارل ماریافن و بر (۱۸۲۶ - ۱۷۶۸) آهنگساز آلمانی و نیکولو پاگانینی
(۱۸۴۰ - ۱۷۸۲) ویولونیست مشهور در نواختن گیتار مهارت بسیار داشتند .
اصولا پاگانینی تکنیک بی نظیر خود را تا اندازه مدیون نواختن گیتار میدانست .
او ۲۷ قطعه برای ویولون ، ۱۵۰ قطعه برای گیتار تنها و بیش از ۱۰۰ قطعه برای
ارکستر مجلسی بهمراهی گیتار نوشته است . از اوایل قرن بیستم تا با امروز قطعات
بیشماری برای گیتار تنها ، گیتار و ارکستر و همچنین موسیقی مجلسی به همراهی
گیتار بوسیله آهنگسازان بنامی چون «آرنولد شوونبرک» و «هانس ورنهزنه»
تصنیف شده است .

«Andrés Segovia» که بنام پدر گیتار در قرن بیستم مشهور است بحق
شایستگی این لقب را دارد ، زیرا او بود که پس از گذشتن بیش از یک قرن با مهارت
و هنر بی نظیر خود در نواختن این ساز و کنسرهائی بیشماری که در ممالک مختلف
بتنهاپی در بزرگترین سالنهای کنسرت برقرار کرد بار دیگر این ساز فراموش شده را
زنده ساخت .

نفوذ شدید موسیقی غربی در آسیا ، و این حقیقت که در آسیا نیز سازهای
شبیه بگیتار چندین هزار سال نواخته میشده است باعث شد که گیتار کلاسیک در
کنسرها اهمیت بسیار پیدا کند . چنانکه معلم موسیقی در بارز این که خود از نوازندگان
زبردست گیتار است بیش از صد قطعه برای این ساز تصنیف نموده است . در ممالک
دیگر از قبیل اندونزی ، هند ، ترکیه و یونان نیز آهنگسازان قطعات بسیار برای
گیتار تصنیف کرده اند .

پس از جنگ جهانی اول گیتار وارد ارکسترهای جاز نیز گردید و چون در
موسیقی جاز بخصوص برای ریتم از گیتار استفاده میشد آنرا گیتار ضربی نامیدند .
نوشته اینگرید ذهبی